TÖRÖLVE!
A minősítést megszüntette:
Dr. Szatmári István
Beosztása: Külügyminiszter által megbízott szakértő
2007 FEBR 20 0013
Kiadmány hiteléül:

KÜLÜGYMINISZTÉRIUM

001/251.

Szigoruan titkos!

1

Napi jelentés

Budapest, 1989. december 21.

A temesvári eseményekről

Bukaresti nagykövetünk jelenti: szemtanuk egybehangzó elmondása szerint a Tőkés László kilakoltatását meghiusitani kivánó, december 15-én kora délután kezdődött, mintegy 250-300 fős csoportosulás nőtte ki magát többezres Ceausescu ellenes tüntetéssé. A tömeg hangulata fokozatosan radikalizálódott: péntek este még hallgatott a lelkésznek a nyugalom és rend megőrzésére irányuló felhivására, valamint a város polgármesterének a lelkész ügye megnyugtató rendezésére vonatkozó igéretére, szombaton délután Tőkést már meg sem hallgatták. A látható vezető nélkül politikai jelszavakat skandáló tömeg teljesen elszakadt a lelkész ügyétől, résztvevőinek többsége nem is tudott annak létezéséről. Az elszabadult indulatainak engedelmeskedő, "le Ceausescuval" és "demokráciát" skandáló tömeg szombatról vasárnapra virradóra a megyei pártház felé haladva könyvesboltok kirakatait törte be és Ceausescu könyveket égetett el. A pártház elé érkezőket az épület előtt rendőrgyürü, gyalogos és gépesitett katonai alakulatok és 8 db vizágyu várta. A tömeg ekkor az "erőszak nélkül, erőszak nélkül" és a "mi vagyunk a nép, ti kit védtek" jelszavakat is skandálta. Az érkezők kb. 30 méterre közelitették meg a felsorakoztatott rohamosztagokat, melyek mintegy 15 perces tétova szembenállás után vizágyukkal kezdték meg a tüntetés feloszlatását. A tömeg ekkor kőzáporral válaszolt, melynek hatására a rohamosztagok meghátráltak. A pártházba behatolt tüntetők az emeleti ablakokon keresztül különböző tárgyakat és Ceausescu képeket szórtak az utcára. A várost ekkorra már körülvevő gépesitett katonai alakulatok különleges egységei a központ felé haladva rendkivül brutális módon gumibotokkal, gyalogsági ásóval és egyéb ütő alkalmatosságokkal kiméletlenül megkezdték a tüntetők visszaverését. A 6-8 fős, géppisztollyal felfegyverzett rohamsisakos egységek, egy-egy tiszt vezetésével, figyelmeztető lövés leadása után azonnal a tömegbe lőttek, melynek nyomán rettenetes pánik keletkezett. Szemtanuk tudni vélik, hogy többeket halálra gázolva páncélozott járművekkel is belehajtottak a tömegbe, melynek következtében többek szerint "vériszapos" volt az utca. Az áldozatok számát illetően az informátorok megközelitően sem rendelkeztek pontos adatokkal. Mindössze egy Bukaresttel folytatott "kódolt" telefonbeszélgetés ad némi támpontot, miszerint "közülünk már több tizen hiányoznak". A kommandóegységek válogatás nélkül, a nagyobb csoportosulá-

soktól távolabb lévő embereket is elhurcoltak. Nagykövetségünk értesülései szerint a brutális fellépés nyomán vasárnapra a várost "megtisztitották", helyre állt a "rend". Az összetüzések véres nyomait eltüntették. Közvetett hirforrások szerint a bevetett katonák valószinüleg narkotikus állapotban cselekedtek, melyről tekintetük és magatartásuk árulkodott.

Románia szerte készültségi állapot van, a fővárosban és a városokban egyaránt megerősitett járőrözés tapasztalható. A szabadságon lévő sorkatonákat visszarendelték alakulataikhoz. A rendőrség személyi állománya további utasitásig lakhelyét nem hagyhatja el, s készenléti állapotot rendeltek el, mivel a vezetés egy Magyarországról induló fegyveres provokációtól tart. Az utasitás más fegyveres testületekre is vonatkozik. A provokáció veszélyére a párttagság és a lakosság figyelmét is felhivták.

A temesvári események nemzetközi visszhangja

Ottawai nagykövetünk jelenti: a romániai véres eseményeknek rendkivül nagy a visszhangjuk Kanadában, a hirek között folyamatosan az első helyet foglalják el. A kanadai külügyminisztériumba december 18-án behivatott román nagykövet még arra sem volt hajlandó, hogy az események román verzióját ismertesse. Nagykövetünk bizalmas forrásból származó információja szerint az együttmüködés teljes hiánya miatt a kanadai külügyi vezetés fontolóra vette a már hat éve ott tartózkodó román nagykövet nemkivánatos személlyé nyilvánitását.

Szöuli nagykövetünk jelentése szerint a koreai elektronikus és nyomtatott sajtó nagy terjedelemben ismerteti és elitélően kommentálja a temesvári véres leszámolást. Az eseményekkel összefüggésben első alkalommal ad részletes és objektiv háttértájékoztatást a Ceausescu-dinasztia népelnyomó sztálinista diktaturájáról, a személyi kultuszról és következményeiről, a magyar és más nemzetiségek elnyomásáról, a falurombolásról, a Magyarországra menekülőkről, a magyar-román viszony megromlásának okairól és a Tőkés-ügyről. Több lap "kelet-európai kiadásu Tienanmen-téri véres leszámolásnak" minősiti a temesvári brutális elnyomást, ismertetve az azt elitélő nemzetközi visszhangot.

ÁLLAMBIZTONSÁGI SZOLGÁLATOK TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA